

# De Heraut

VAN DE

## Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 4 November 1888. N°. 567.

### De Heidelbergse Catechismus.

#### ZONDAGSAFDEELING XX.

Van den Heiligen Geest.

#### IV.

In welken ook gij zijt, nadat gij het woord der waarheid, namelijk het evangelie uwer zaligheid gehoord hebt; in welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte, die het onderpand is van onze erfenis tot de verkregen verlossing, tot prijs zijner heerlijkheid.

Eftze 1: 13, 14.

Het andere stuk van het werk des Heiligen Geestes, waarover ten slotte nog afzonderlijk dient gehandeld, is de verzegeling.

Volgens den Heidelbergse belijdt een Christenmens, die zegt: „Ik geloof in den Heiligen Geest“, niet enkel dat die Heilige Geest samen met den Vader en den Zoon eeuwig en waarachtig God is; noch ook alleen, dat Hij ons „Christus en al zijner weldaden deelachtig maakt“; maar ook, en eer zelfs nog, „dat die Heilige Geest ook hem is gegeven“.

Dit geldt alzoo het gewichtig vraagstuk, of een zondaar reeds op aarde van zijn eeuwige zaligheid zeker en gewis kan zijn. Kind van God te wezen, is heerlijk, maar nóg heerlijker is het, te weten, dat ik het ben. Onzekerheid werkt hier zo dooddelijk, angst en bange vrees klemmen het hart toe. En eerst als de ziel in dankbare, heilige verrukking juicht kan: „Wij weten dat we overgezet zijn, uit den dood in het leven“, wordt er hemelsche zaligheid reeds op aarde gesmaakt.

Bekommerd zijn vanwege zijn zonde is beter dan dat ge zorgeloos in uw zonde voortleeft; maar bekommerd over uw eeuwige zaligheid te blijven, is geen verklikking noch teken van vroomheid, maar of een voor-gewende en huichelachtige overteederheid, die geen wortel heeft, of, zoo gij het met uw bekommernis waarlijk meent en er oprecht voor God in staat, een band der helle in steef van een heidekoorde des hemels die uw ziel omstrengelt.

Er is ongetwijfeld in sommige leven een periode, dat ze met de wereld geen vrede meer hebben, dat hun oog zich eenigzins begint te ontsluiten voor de heerlijkheid van het Godsrijk, en dat ze wel een zin, een zwakke neiging voelen, om naar dat Godsrijk zich te keeren; dat het hen ook wel aantrekt en onder beslag neemt; maar dat ze nog van verre niet denken durven aan de vrijmoedigheid, om zich het „heil des Heeren en den schat van zijn vredeverbond“ toe te eigenen. „Gestolen goed gedijt niet“ fluis-tert dan een stem in de ziel. En dan eerst zullen ze, maar dan ook op den hoogsten toon, roemen en jubelen in grondeloze barmhartigheid, als ze de armen der eeuwige Ontferming met hun volle zielsbeset onder zich hebben gevoeld.

Deze soort van bekommernis mag nooit bestreden. Wel mag ze niet als eisch aan een iegelijk gesteld worden, want ook door dezen oceaan van liede heeft God de Heere paden die alleen Hem bekend zijn en dengenen die Hij er op leidt. Maar toch deze soort be-kommernis is een geestelijk stadium, waar zeer velen door heengaan; en met name diegenen die of in hun jeugd in ongelof, atheïsme en Godslastering vervielen, of ook bij een orthodoxe mondbelijdenis toch vervielen in diepe ongerechtigheid.

Maar tusschen deze soort van waarachtige, veelzins noodzakelijke en van God gewerkte bekommernis, en die andere soort be-kommernis, die meer op een geestelijk dobbelen en dobberen met de ziel, dan op een van God gewerkte werk lijkt, bestaat dan ook een machtig en sterk sprekend verschil.

Echte bekommernis is acuut, maar zieke-lijke bekommernis chronisch. Hier bedoelen we dit mee. Echte bekommernis is gelijk aan de barenswaai van een zwangere vrouw. Angst overvalt. Er is een zich krommen in de smarte. Maar het looft af, hetzij dat na de moedersmart moedervreugd mag gesmaakt worden, hetzij dat het kraambed in een sterf-bed eindigt. En zoo nu loopt ook de echte be-kommernis af. Wel duurt ze bij den een langer, bij den ander korter, gelijk ook de eene kraamvrouw in nauwelijks een uur doorwor-stelt wat een andere tot soms drie dagen lang benaauwt. Maar ook zelfs tot dien uitersten termijn gerekt, loopt het toch ten einde. De weeten komen, omdat er een vrucht in die werkt. En zoo ook, hoe lang de echte be-kommernis ook slepende blijve, toch zet ook zij door, eenvoudig omdat het ook bij haar is een vrucht, die kwam, en

die de bekommernis veroorzaakt. Dit toch staat vast: echte bekommernis gaat wel aan het uitkomen, maar niet aan het ontvangen van de vrucht vooraf. Zelfs kan er geen echte bekommernis spreken, of de vrucht moet ontvangen en reeds tot aan de ge-boorte gekomen zijn.

Heel anders daarentegen is het bij de ziekelijke namaak van de echte bekommernis. Een valsch bekommerde is een ingebeeld zieke. Bij hem is gevoelswerk, maar geen Geesteswerk. Het kruipert en sleept einde-loos. Er is geen lust, geen drang, geen hartstocht, om uit de bekommernis in de zekerheid te komen, maar men is met zijn bekommernis ingenomen en eert ze als een bijzonderen trap van heiligheid. Ze wordt een kwaal der ziele, waarmee men ingenomen is, waarover men gaarne spreekt, waar men den mond vol van heeft. En als er gebaard zal worden, is er niets dan wind.

Er is, dit geven we toe, ook nog een derde soort bekommernis, die vooral in onze dagen veel voorkomt en niet teeder genoeg kan besproken worden. Ten gevolge name-lijk van het verval der kerk, de zwakheid van de bediening des Woords en de ont-stentenis van geestelijke tucht, ontbreken aan heel wat zielen de van God verorde-nede middelen, om haar te verzegelen. Zielen in wie wel terdege ontvangen is; die ook metterdaad vrucht der bekommernis voortbrengen, maar die door de ontstentenis van den goeden verloskundige, om nogmaals in het beeld der barende vrouw te spreken, ook nadat het kindeke geboren werd, in lijdenden toestand blijven, en daardoor de moedervreugde derven. En zij, die over de kerkelijke kwestie altoos spreken alsof ze slechts uitwendige regelingen betrof, gis-sen en vermoeden in hun uitwendigheid en oppervlakkigheid van verre niet, wat geest-lijke schade en wat verlies van geestelijke vreugde door dit plichtsverzuim der kerk veroorzaakt wordt.

Dat zijn bekommerden, die uit den dood in het leven overgezet zijn; zielen die ont-vangen en gebaard hebben; maar door het ontzettend bloedverlies in machtelooheid verzonken, kunnen ze den levenskreet van het kindeke niet hooren, dat daar ginds in de wieg kreunt en krijt.

Dezulken zal men vooral niet op één hoop met de valsche bekommerden werpen. Valschbekommerden zijn dood, en vertoonen slechts een ijdel spel, waar geen Geestes-werk in of achter zit. Maar deze mishan-delden, als we ze om het misdadig ver-zuim der kerk zoo noemen mogen, zijn levend; ze zijn kinderen Gods; ze zijn ver-koren en geroepen en gerechtvaardigden. Laat ze nog heden sterven, en de eenge-ligen Gods zullen hun ziel in de eeuwige heer-lijkheid dragen. Alleen maar ze kennen hun eigen schat niet, en in steef van, God lovend en dankend, met hun kindeke ten doop te gaan, liggen ze krank en machtelooz nog altoos op het krankbed ter neder en blij-ven aan moederwede gepeend.

Onder deze heeft men de teederste sie-len; mannen en vrouwen, die innige ge-bedsgemeenschap kennen; fijnsbesaard van gemoed; naturen, die er van Godswege op zijn aangelegd om schuchter te verkeeren in het heilige. Te weinig wil en te veel gevoel is soms de schaduwzijde van hun zieltoestand; en daarom zal verstand-geestelijke leiding dezulken niet af-stooten, noch hard vallen, noch hun be-kommernis voor onwettelijk verklaren; maar met vollen eerbied voor hun ziellijden, zonder veel redeneering, door goede, kloeke, manlijke prediking des Woords hun wil zoeken te sterken en hun gevoel bevrijden van zijn overprikkeling.

Te meer is deze hulpe van de bediening des Woords hier noodzakelijk, omdat er tegenover zooveel anderen staan, die aan het tegenovergestelde euvel lijden. Deze zijn wilsmenschen, gelijk die anderen ge-voelsmenschen. En door die sterke ont-wikkeling van hun wilskracht hebben ze vaak iets sijndende, iets al te practisch, iets te kouds over zich. Ze behandelen de zake des Koninkrijks zoo vaak als een optelsom. Zoo weinig innig, zoo weinig teer. En dat stoot die anderen dan weer af. Ze trekken zich angstig voor zooveel ruwe behandeling van het heilige, terug. De helle toon schrikt hen af.

En vruchtbaar zal de prediking des Woords eerst dan weer in de gemeente vallen, als de Bediening tweerlei tegelijk doet. Zoo ze eenerzijds den wat te uit-wendigen wilsmensch wat intoomt, verinnigt en warm maakt, en anderzijds den gevoels-mensch wat staalt, van zijn wiegeling afbrengt en vastzet.

We zijn in de gemeente Gods niet alle leliën; er bloeien ook rozen; en ook

kruipert er een hysop langs den wand. En alle plant vraagt om een eigen verzorging.

Slechts worde één zaak streng en stipt volgehouden. Nooit worde toegegeven, dat er drieërlei staat zou kunnen zijn. Een soort vagevuur voor de zielen op aarde, waardoor ze tusschen hel en hemel moeten blijven hangen, is in strijd met al Gods Openbaring. Ge zijt altoos van tweeën één. Of nog dood en dies een vijand van God en zijn Christus. Of reeds in het leven gezet, en dies een beminde om Christus' wil. Voor God als zijn oeggappel.

Iets daartusschenin bestaat niet.

Doch nu dient teruggegaan op de echte, acute bekommernis; die gemeenlijk kort van duur is; en binnen zekeren niet te langen tijd afloopt; om dan over te gaan in soms te uitbundige vreugde.

Van deze echte, acute bekommernis is tweerlei te zeggen.

Vooreerst dient er gelet op wat we reeds aanstipten, dat ze niet als eisch mag gesteld. Dit zou tegen Gods vrijmacht ingaan. Er is onder de patriarchen een Jacob, maar ook een Abraham en een Izaak. Van Jacob nu komt het sterk uit, wat felle, bange worstelingen er in zijn ziel doorstreden zijn, tot eindelijk eerst bij Pniël het volle rijke licht voor zijn ziel opging. Toen eerst wierd Jacob door God zelf tot Israël verklaard. Van Abraham lezen we daaren-tegen zulk een worsteling niet beschreven. Abraham wordt geroepen, en terstond bij de eerste roeping gehoorzaamt hij en trekt uit Ur der Chaldeënen. En ook waar later de diepe slaap op Abraham valt, en de worsteling om het kind der belofte, en straks om het geveerde offer van Izaak begint, ziet ge Abraham nergens aarzelen. Zoo als de belofte gegeven is, geloof hij en het geloof wordt hem tot rechtvaardig-heid gerekend. En zelfs bij de offerande van Izaak merkt ge geen oogenblik dat zijn geloofsvastheid gestoord of verbroken is. Hij klimt op Moria en heft het mes ter slachting op. De Heere zal het voorzien. En terwijl er op die wijs bij Abraham nog wel een worsteling, maar zonder een oogen-blik van onzekerheid, onvastheid of neder-laag was, bespeurt ge bij Izaak zelfs van deze zwakkere worsteling niets. Niet één voorval, niet één periode uit heel Izaaks leven wordt gemeld, waaruit ge met eeni-geen schijn van grond ook maar, tot zulk een staat van heftige bekommernis of doo-delijken angst zoudt kunnen besluiten.

Het is met de patriarchen evenals met de heilige apostelen. Bij Paulus vindt ge een plotselinge overgang, een heftig wor-stelen, een in verslagenheid bezwijken. Bij Petrus een vallen en weer opstaan. Bij Thomas een staan voor het geloof zonder het te kunnen begrijpen. Maar bij Johannes is van dit alles geen zweem. Zelfs bij het kruis van zijn Heer kan hij met Maria staan, zonder in te zinken. En als Jezus hem van dat kruis wegzendt, dan gehoor-zamt hij stil en gelaten, en keert met Maria huiswaarts. Ge kunt u Johannes haast niet anders denken, dan aanliggende in Jezus' schoot. Als de discipel, dien Jezus lief-had. Niet dat ook Johannes daarom niet zondigde. De Boanerges is door Jezus in hem bestraft. Maar dit geheel andere punt, dat niets met zijn komen tot het geloof te maken heeft, nu daargelaten, komt hij nooit anders op het Evangelieblad voor, dan als de getrouwe getuige des Heeren, wiens heerlijkheid hij gezien had, als de heerlijkheid van den Eeniggeborene des Vaders, vol van genade en waarheid.

Zelfs bij Johannes den Dooper ontbreekt deze periode van acute bekommernis. Van 's moeders lijf aan is hij bewerkt door den Heiligen Geest. En ook waar later twijfel in zijn ziel rees, „of deze wel de Christus was, dan of men een anderen verwachtte“, heeft deze twijfel toch niets met deze be-kommernis uitstaande. Zoo als de Christus aan den oever van de Jordaan verschijnt en ge-doopt is, roept hij den zijnen toe: „Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld weg-neemt.“

Zoo zouden we kunnen voortgaan, en eveneens op het verschil kunnen wijzen tusschen een David en Salomo, een Jesaja en Jeremia; ook in de geschiedenis der kerk op het onderscheid in den bekeerings-weg tusschen een Augustinus en Chrysostomus, een Luther en Melancthon; en zelfs in onze eigen dagen en in onze eigen om-geving op een Da Costa en Groen van Prinsterer; maar waartoe meer? Houden we ons liever aan de wolke der getuigen die de Heilige Schrift ons voorhoudt. En dan staat het vast, dat Gods almachtige en vrijmachtige genade met de heiligen des Ouden en Nieuwen Verbonds zeer onder-scheidene wegen gehouden heeft. Wegen

wel niet onderscheiden wat het wezen des heils of des geloofs aangaat, maar zeer onder-scheiden in de toepassing der genade. Want wat men hier wel eens tegen aan heeft gevoerd, dat van Izaak en Salomo en Jesaja deze heftige bekommernis wel niet beschreven staat, maar dat ze er daarom toch wel zal geweest zijn, gaat niet door. Immers al geven we van harte toe, dat er ook bij deze mannen wel een overgang in hun bewustzijn moet geweest zijn, toch droeg die bij hen, en daar alleen spreken we thans over, nooit het karakter van een heftige worsteling, die voor henzelf en voor anderen duidelijk merkbaar was. De Heilige Schrift is niet door een mensch, maar door God ingegeven. En dus moogt ge niet achten alsof vergeetachtigheid of verzuim deze periode in hun leven zou hebben doen overslaan. Indien er zulk een heftige worsteling geweest was, zou ze be-schreven staan. Vandaar dat bij Jesaja zijn heftige worsteling (in Jesaja 6) over zijn roeping tot het profetisch ambt wel terdege beschreven staat, maar die niets gemeen heeft met zijn roeping tot bekeering.

Dit nu hangt weer saam met het tweede punt, waarop bij de echte bekommernis dient gewezen, t. w. dat er scherp onder-scheiden moet tusschen het werk Gods in ons en ons ingaan in dat werk Gods met ons klaar bewustzijn.

Het werk Gods in ons begint altoos buiten ons om. Eer het leven in u gezet is, kunt ge zelfs niet de allerminste ritse-ling of beweging ten leven in u gewaar worden. Het begint dus aldoor zonder u, buiten u om, tegen u in. En eerst dan, als eigenlijk alles reeds geschied en vol-end is, kunt gij van dit volbrachte werk Gods in u eenige kennis of wetenschap er-langen. Wie dit niet erkent, snijdt alle kinderens af van de zaligheid, terwijl om-gekeerd de Heilige Schrift ons het heerlijk uitzicht opent, dat we in den hemel heel wat uitverkorenen zullen begroeten, die op aarde nooit verder dan de wieg kwamen, dan alleen om gedragen te worden naar het graf. Ook in dezen zin heeft de Heere zich uit den mond der zuigelingen lot bereid. Zelfs onderstelt de kinderdoop, dat al het zaad der kerk reeds vroeg be-werkt is, zonder daarom Gods vrijmacht uit te sluiten van ook later tot zijn kind te komen.

Van het werk Gods zal men dus afblij-ven. Men zal het maat noch perk stellen. Hij doet ook in deze heilige zaak alle ding naar zijn welgevallen. Hij zal den een eerst laten uitloopen op paden van zonde en onge-loof en Godverwerping, om hem daarna plotseling in Bunyans zin te arresteren. Maar ook Hij zal een ander reeds van der jeugd aan lokken en trekken, hem bewa-ren voor uitbotting van zonden en twijfel, en hem langs zeer stille wateren winnen voor zijn Koninkrijk. Daarin blijft Hij vrij. En niemand heeft recht om te zeggen: Waarom doet Gij alzoo!

Waaruit volgt dat de man of vrouw, die plotseling, die op aangrijpende wijze door God den Heere gearresteerd werd, niet laag of ongeloofig neer mag zien op een ander dien God ongemerkt gevangennam. Maar ook de stil en ongemerkt geleide niet ongeloofig van hart mag zijn, als een ander verhaalt van de plotselinge en aan-grijpende wijze waarop God de Heere groote dingen aan zijn ziel gedaan heeft.

Beide wijzen van toebrenging zijn in Gods weg even aanbiddelijk. En in beide deze wonderen van genade wil God de Heere door zijn heiligen geëerd worden.

Maar natuurlijk, daarmee is het einde der zaak nog niet gevonden.

Het is den Heere toch niet genoeg god-delozen te rechtvaardigen en doemschul-dige zondaren in zijn Koninkrijk tot eere en heerlijkheid te roepen, maar het is ook zijn heilig bestel, dat de geroepenen te zijner tijd van hun eeuwige zaligheid zul-len afweten, er van verzekerd zullen zijn, en er de verzegeling van zullen ontvangen.

Dit is niet een toebrengen van iets nieuws, maar slechts een openbaring aan hun ziel van wat hun reeds toegebracht was. Want zelfs voor die zeer enkele gevallen, waarin de toebrenging ten leven en de ontdekking dat ge toegebracht zijt, bijna saamvalt, gaat toch altoos nog het eerste aan het laatste vooraf. Eerst baart God u weder, en dan doet Hij u weten, dat ge wedergeboren zijt.

De tegenstelling van zijn en bewustzijn. Eerst zijt ge Gods kind, en daarna wordt ge er u bewust van, dat ge het zijt.

Ook hierin echter gaat het niet bij allen langs eenzelfde weg noch op eenzelfde wijs. Want ook hierbij handhaaft de Heere God zijn vrijmacht, om zich door zijn menschen-

kind geen wet te laten stellen, maar zelf zijn wegen en gangen te kiezen, en ons uit te noodigen, om eerbiediglijk op deze onderscheiden gangen des Heeren te letten.

Ook hierbij namelijk is niet ieder mensch eender. Ze verschillen naar aanleg en temperament. En ook de tijden der kerk schelen, waarin ze optreden. En meer nog, het scheelt zooveel, hoe onze opvoeding en ons verleden was.

Veilig kan men zeggen, dat bij poeden en normalen kerkstaaf, indien ook de op-voeding in de gesinnen en op school naar den regel der Schrift is en de hartstochten in evenwicht bleven, — de overgang uit het niet-weten in het weten meest zacht en geleidelijk zal wezen. Terwijl omgekeerd, als de kerk een slechte moeder werd en haar kinderen verwaarloosde, en bovendien de opvoeding in huis te wenschen over-liet; en het jonge leven met veel zonden beveelt was; en de omgeving waarin men verkeerde gemeenlijk wereldsch was, deze overgang gemeenlijk met heftige schokken zal toegaan. Waartusschenin dan tal van tus-schengevallen liggen, die in sterker of lichter graad den overgang meer of minder merkbaar maken.

Is nu de toestand der kerk goed, en daardoor bij de meesten de overgang ge-leidelijk, zoodat hun bekeering niet zoo plotseling toegaat, dan ontstaat hierdoor het groote gevaar, dat men eigenlijk den eisch tot bekeering opzij gaat zetten, en geen oog meer gaat hebben voor de oversetting uit den dood in het leven. En daarom zien we dan, juist tengevolge van dit zinken in geestelijken zin, de kerk weer achteruitgaan, Gods kinderen ongeestelijk worden, en een uitwendige orthodoxie de plaats innemen van een leven in de kracht des Heeren HEEREN. Vandaar, dat God de Heere de zielen dan laat afdoelen, om ze straks met machtiger aangrijping te arresteren, en zoo het wonder zijner genade weer mach-tiger te doen schitteren voor aller oog. De kracht en de glorie en het betrekkelijk recht van het Methodisme.

Dit echter brengt dan weer het gevaar met zich, dat men bekeering en wedergeboorte vereenzelvigen gaat; geen onderscheid meer maakt tusschen Gods werk in het verbor-gene der ziel en de openbaring er van aan ons bewustzijn; en soo ten laatste er toe komt, om alleen bekeerde dronkaards en echtbrekers en vloeters voor echte bekeerden aan te zien, terwijl de stiller geleiden dan niet meer meetellen.

En zoo gaat het om en om in Gods kerk, terwijl God die leeft en leven geeft in al die wisseling, al die worsteling, al die strooming, steeds zijn wil doorzet en zijn eere handhaaft.

Hij groot in zijn genadewerk, en de begenadigde tot niets anders geroepen dan tot het grootmaken van zijn lof.

KUTPER.

### „Het boek des geslachts.“

Het boek des geslachts van  
Jezus Christus, den zoon van  
David, den zoon van Abraham.  
Matth. 1: 1.

Uw Bijbel verbiedt u, alleen op uzelf te zien, en dwingt u achterwaarts en vooruit te denken tot aan uw geslacht.

Heel het Nieuwe Testament wordt ingeleid met het register van een geslacht, en de aan-hef is: „Het boek des geslachts van Jezus Christus, den zoon van David, den zoon van Abraham“; twee machtige sprongen, die u op eens van de kribbe van Bethlehem naar Ur der Chaldeënen terugleiden.

Met dezen aanhef staat op heel het Nieuwe Verbond een merkwaardig stempel gedrukt. Het stempel, dat het niet maar de vraag is: wie ge zijt, maar ook wel terdege waar ge vandaan komt, niet maar of er nog leven in het bloed van uw pols klopt, maar ook wel waarlijk, uit wat springader zijt u bloedspoot.

En zooals het in het Nieuwe Verbond is, niet anders vindt ge het in het Oude Testa-ment. Ook daar heet het telkens: „Dit zijn de geslachten“, en dan volgen er lange, breede registers, die u in heel het menschelijk geslacht één machtigen stam, met wortelvezelen en tak-ken, met twij en blad doen zien, of wilt ge, één machtigen stroom met een geheel net van zijne-ven en afgeleide wateren, wier ontelbare drop-pelen alle in trillende gemeenschap met elkander staan: tot eindelijk ook uw eigen hartebloed tot den man dien God in het Paradijs schiep herleidt wordt, en het koninklijk woord op den Areopagus weerklinkt: „Uit éénen bloed heet het geslacht der menschen“ op den ganschen aardschodem!

Dit indenken van ons geslacht is er thans uit. De adel doet er nog aan, maar meest uit pronk en praalrucht, om met een stamboom die eeuwen opklimt te kunnen schitteren. En